

ISSN 2226-3209 (Print),
ISSN 2409-0506 (Online)

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ КЕРІВНИХ КАДРІВ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ

MINISTRY OF CULTURE OF UKRAINE
NATIONAL ACADEMY OF MANAGERIAL STAFF OF CULTURE AND ARTS

ВІСНИК

НАЦІОНАЛЬНОЇ

АКАДЕМІЇ

КЕРІВНИХ

КАДРІВ

КУЛЬТУРИ

І МИСТЕЦТВ

NATIONAL
ACADEMY OF
MANAGERIAL
STAFF OF
CULTURE
AND ARTS

HERALD

Щоквартальний науковий журнал
Quarterly Journal

2'2018

Київ – 2018

УДК 050:(008+7)

Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв :
наук. журнал. – К. : Міленіум, 2018. – № 2. – 362 с.

У щоквартальнику Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв висвітлюються актуальні питання мистецтвознавства та культурології.

Видання розраховане на науковців, викладачів, аспірантів, студентів, усіх, хто прагне отримати ґрунтовні знання теоретичного і прикладного характеру.

Редакційна колегія

Шульгіна В.Д., д.мист., професор (*головний редактор*); **Литвин С.Х.**, д.і.н., професор (*заст. головного редактора*); **Вільчинська І.Ю.**, д.політ.н., професор (*відповідальний секретар*); **Більченко Є.В.**, д.культ., доцент; **Бітасєв В.А.**, д.філос.н., професор, член-кор. НАМ України; **Богущий Ю.П.**, д.філос., професор, академік НАМ України; **Волков С.М.**, д.культ., професор; **Герчанівська П.Е.**, д.культ., професор; **Езкуерро А.**, д.філос. (Іспанія); **Жукова Н.А.**, д.культ., доцент; **Каппелліні В.**, д.філос., професор (Італія); **Каталінік В.**, д. філос. (Хорватія); **Кайл К.**, д.філос. (Німеччина); **Кияновська Л.О.**, д.мист., професор; **Кнаут М.**, д.філос., професор (Німеччина); **Личковах В.А.**, д.філос.наук, професор; **Льоос Х.**, д.філос., професор (Німеччина); **Пастерняк В.**, д. габілітований, професор (Польща); **Петрова І.В.**, д.культ., професор; **Ростіролла Д.**, д.філос. (Італія); **Роценко О.Г.**, д.мист., професор; **Самойленко О.І.**, д.мист., професор; **Сапенко Р.**, д-р габілітований, професор (Польща); **Станіславська К.І.**, д.мист., професор; **Тахіаос Антоніос Еміліос Н.**, д.і.н., професор, член-кор. Афіньської академії наук з літератури та мистецтва (Греція); **Хемслі Д.**, д.філос. (Великобританія); **Чернець В.Г.**, д.філос., професор; **Шванднер Г.**, д.філос., професор (Німеччина); **Штанке Г.**, д.філос., професор (Німеччина).

Статті, подані до редакції журналу, рецензуються членами редакційної колегії

Затверджено:

*Наказом Міністерства освіти і науки України від 07.10.2015, № 1021
як фахове видання з культурології та мистецтвознавства*

Відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 06.11.2015 р. № 1151 є фаховим виданням зі спеціальностей: *культурологія; аудіовізуальне мистецтво та виробництво; образотворче мистецтво; декоративне мистецтво, реставрація; хореографія; музичне мистецтво; сценічне мистецтво*

Науковий журнал "Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв" індексується в міжнародних наукометричних базах даних: Web of Science (Emerging Sources Citation Index); EBSCO; International Impact Factor Services; Research Bible; Science Index (PIHЦ); Open Academic Journals Index; CiteFactor; Polish Scholarly Bibliography; Google Scholar; BASE; InnoSpace; Scientific Indexing Services; Journals Impact Factor; InfoBase Index; Directory of Open Access Scholarly Resources; CEEOL (Central and Eastern European Online Library); Index Copernicus

Рекомендовано до друку Вченою радою
Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв
(протокол № 8 від 24 квітня 2018 р.)

За точність викладених фактів та коректність цитування відповідальність несе автор

Свідоцтво КВ № 19938-9738ПР від 17.05.2013 р.

© Національна академія керівних кадрів
культури і мистецтв, 2018

© Видавництво "Міленіум", 2018

УДК 316.422:316.752

Розова Тамара Вікторівна
доктор філософських наук, професор,
завідувач кафедри культурології,
мистецтвознавства та філософії культури
Одеського національного
політехнічного університету;
Чорна Лідія Валеріївна
доктор філософських наук, доцент,
професор кафедри культурології,
мистецтвознавства та філософії культури
Одеського національного
політехнічного університету

ТРАНСФОРМАЦІЯ АКСІОСФЕРИ ТА УТОПІЯ ЯК КУЛЬТУРНА ПРАКТИКА РАНЬОГО МОДЕРНУ

Метою публікації є дослідження зміни світоглядної парадигми, що вплинула на трансформацію аксіосфери раннього Модерну. Не менш важливим є визначити утопічний проект як базову культурну практику, яка сформувалася у ранньомодерній культурі та суттєво вплинула на трансформацію аксіосфери європейської культури доби Модерну. **Методологія** дослідження ґрунтується на діалектичному взаємозв'язку таких методів, як аксіологічний - задля ґрунтового аналізу аксіосфери ранньомодерної світоглядної культури, та історичний, що дає можливість ретроспективно проаналізувати утопію як культурну практику доби Модерну. **Наукова новизна** роботи полягає у виявленні взаємозв'язку між трансформаційними процесами у ціннісних орієнтаціях раннього Модерну, що сформували аксіосферу доби Модерну, та такою культурною практикою, як утопія. **Висновки.** В статті доведено, що ранньомодерна зміна світоглядної парадигми докорінно змінює аксіосферу культури європейського Модерну, який базується на раціоналізмі, науковому знанні, досягненні майбутнього завдяки здатності проектувати це майбутнє, тому однією з домінуючих культурних практик стає утопія.

Ключові слова: аксіосфера, культурна практика, ранньомодерна культура, утопія.

Розова Тамара Вікторівна, доктор философских наук, профессор, заведующая кафедрой культурологии, искусствоведения и философии культуры Одесского национального политехнического университета; Черная Лидия Валериевна, доктор философских наук, доцент, профессор кафедрой культурологии, искусствоведения и философии культуры Одесского национального политехнического университета

Трансформация аксиосферы и утопия как культурная практика раннего Модерна

Целью публикации является исследование изменения мировоззренческой парадигмы, повлиявшей на трансформацию аксиосферы раннего Модерна. Не менее важным есть определение утопического проекта как базовой культурной практики, сформировавшейся в раннемодерной культуре и существенно повлиявшей на трансформацию аксиосферы европейской культуры эпохи Модерна. **Методология** работы базируется на диалектической взаимосвязи таких методов исследования, как аксиологический, используемый для серьезного анализа аксиосферы раннемодерной мировоззренческой культуры, и исторический, давший возможность ретроспективно проанализировать утопию как культурную практику эпохи Модерна. **Научная новизна** работы состоит в выявлении взаимосвязи между трансформационными процессами, протекающими в ценностных ориентациях раннего Модерна, которые сформировали аксиосферу эпохи Модерна, и такой культурной практикой, как утопия. **Выводы.** В статье доказано, что раннемодерное изменение мировоззренческой парадигмы коренным образом изменило аксиосферу культуры европейского Модерна, базирующуюся на рационализме, научном знании, освоении будущего, благодаря способности проектировать это будущее, поэтому одной из доминирующих культурных практик становится утопия.

Ключевые слова: аксиосфера, культурная практика, раннемодерная культура, утопия.

Rozova Tamara, Doctor of Philosophy, Professor, Head of the Cultural and Arts, and Philosophy Studies Department, Odessa national Polytechnic University

Chorna Lidiya, Doctor of Philosophy, Associate Professor Professor of the Cultural and Arts, and Philosophy Studies Department, Odessa national Polytechnic University

The Transformation of the Axisosphere and Utopia as a Cultural Practice of the Early Modern

The purpose of the article is to study the change of ideological paradigm, which influenced the transformation of the axisosphere of the Early Modern. It is equally important to define the utopian project as an essential cultural practice, which was formed in the Early Modern culture and significantly influenced the transformation of the axisosphere of European culture of the Modern era. The **methodology** is based on the dialectical interconnection of such research methods as the axiological, for the thorough analysis of the axisosphere of the Early Modern ideological culture, and the historical one, which provided an opportunity to analyze Utopia retrospectively as a cultural practice of the Modern era. The **scientific novelty** of the paper is to identify the relationship among the transformational processes in the values of the Early Modern, which formed the axisosphere of the Modern era, and such a cultural practice as utopia. **Conclusions.** It is proved in the article that the Early Modern ideological paradigm shift radically changed the axisosphere of the European Modern culture, based on rationalism, scientific knowledge, understanding of the future due to the ability to project this future. Therefore one of the dominant cultural practices of that period is utopia.

Key words: Axisosphere, Cultural Practice, the Early Modern Culture, Utopia.

Постановка проблеми. Поняття "аксіосфера" є основним поняттям аксіології, яке стає сьогодні надзвичайно актуальним у зв'язку з тим, що відбувається зміна світоглядної парадигми, на якій базуються фундаментальні підвалини культури. У наш час трансформаційні процеси настільки швидкоплинні, що їх можна спостерігати за життя одного покоління. На початку XXI століття філософи, культурологи, історики намагаються осягнути процеси світоглядного "переходу" від доби Постмодерну до нових світоглядних орієнтацій Метамодерну. У цьому зв'язку конче актуальною є відповідь принаймні на два запитання: перше – у чому ж сенс трансформацій аксіосфери? Та друге – чи переживала у минулому європейська цивілізація трансформацію ціннісних орієнтацій? Відповіді на ці запитання відкривають можливість соціокультурного аналізу бурхливих змін у культурних практиках сьогодення; виявлення діалектичного взаємозв'язку між змінами у трансформаційних процесах аксіосфери та сучасними культурними практиками. Пріоритетне місце у розумінні можливостей сучасного культурологічного аналізу посідає культурно-антропологічне, людиноцентричне осягнення дійсності.

Мета наукової розвідки – дослідити зміну світоглядної парадигми, що вплинула на трансформацію аксіосфери раннього Модерну, визначити базову ранньомодерну культурну практику, яка обумовила докорінні соціокультурні зміни.

Мета передбачає виконання таких завдань статті:

- розглянути коло наукових підходів українських науковців щодо досліджуваної проблеми;
- виявити світоглядне підґрунтя трансформації ранньомодерної аксіосфери;
- визначити утопічний проект як базову культурну практику, що сформувалася у ранньомодерній культурі та суттєво вплинула на трансформацію аксіосфери європейської культури доби Модерну.

Мета та завдання статті обумовили її методологічну основу, що базується на діалектичному взаємозв'язку таких методів дослідження як аксіологічний, що використовувався задля ґрунтового аналізу аксіосфери ранньомодерної світоглядної культури, та історичний, що надав можливість ретроспективно проаналізувати утопію як нову перспективну культурну практику доби Модерну.

Аналіз наукових джерел продемонстрував, що комплексного розгорнутого культурно-антропологічного дослідження трансформацій ранньомодерної аксіосфери та її впливу на формування такої базової культурної практики Модерну як утопічного проекту в українській гуманітаристиці практично немає.

Проте можна виявити декілька основних площин, у яких українські науковці досягли значних результатів. Так, філософські твори академіка В. Шинкарука відкрили можливість осягнення світоглядних процесів, що відбувалися в європейській культурі доби Модерну [1]. На цій методологічній основі стало можливим осягнення світу як культури (Ю. Легенький), такої культурної практики, як утопія (Т. Розова), ідеалу як центрального елементу аксіосфери (Л. Чорна) [2,3,4]. На окрему увагу заслуговує системний підхід у ґрунтовному науковому дослідженні В. Балуха та В. Коцура "Ранньомодерна Європа" [5], дослідження сучасних культурних практик науковцями Національного інституту стратегічних досліджень [6], аналіз культурних практик у контексті культурної функції держави (О. Копієвська) [7], дослідження етнокультурних цінностей (Ж. Денисюк) [8].

Однак, слід зазначити, що практично поза колом наукового інтересу сучасних українських дослідників залишається питання зміни аксіосфери Метамодерну; взаємовплив сучасних трансформацій у світоглядних основах культури та цифрових культурних практик.

Для того, щоб відкрити можливість соціокультурного дослідження новітніх метамодерних тенденцій у культурі, варто проаналізувати аналогічні процеси, що відбувалися у ранньомодерній культурі, ті зміни світоглядної парадигми, які протікали у європейському світогляді на зорі Модерну. Саме тому предметом дослідження даної статті є ранньомодерна трансформація аксіосфери та її вплив на формування такої базової культурної практики доби Модерну як утопічний проект.

Виклад основного матеріалу. У культурі Нового часу відбуваються глибинні світоглядні зміни. "У філософських, культурологічних, історичних працях епохою Нового часу було заведено називати достатньо тривалий період у розвитку європейської цивілізації, який брав свій початок в пізньому Відродженні. Але у сучасній гуманітаристиці культура, менталітет, філософія, наука, техніка і навіть вся сукупність умов життя новоевропейської цивілізації, яка сформувалася під час її більш ніж чотирьохсотлітньої історичної еволюції, все частіше номінується поняттям "модерн". Суттєві зміни, що наступають на зорі Модерну, призводять до того, що на зміну середньовічній станово-корпоративній представницькій владі приходить ... "нова громадськість", яка поступово починає здійснювати контроль над владою і висуває завдання її суттєвого перетворення" [8, 73], пропонує проекти нового соціального та державного устрою, що отримали назву утопій.

Історична епоха, яка безпосередньо пов'язана з появою утопій, – це епоха Реформації, що характеризується войовничим протестантизмом XVI століття. Наприкінці середньовіччя пошуки раю із галузі позаісторичної переходять в соціальне життя Європи. Усі міленаристські рухи середніх віків реґували на кошмари історії з енергією, яку здібний породити відчай, того часу, як офіційна церква відмовилася від свого есхатологічного вчення, віднісши кінець світу до невизначеного майбутнього. Віруючі відмовлялися терпляче чекати кращого життя в іншому світі, вимагаючи встановлення тисячолітнього царства добра та справедливості на Землі. Звідси подібні очікування і стали називатися міленаристськими (від латинського mille – тисяча і annus – рік) або хіліастичними (від грецького chiliasmós – тисяча). Головним географічним ареалом розповсюдження таких ідей стає ранньомодерна Європа. Соціальні виступи по всій Європі часто-густо базувалися на міленаристській вірі.

Так, особливу роль в осмисленні ідеї міленаризму відіграв Іоахим Флорський, калабрійський теолог XIII століття. У своєму вченні він поділив історію людства на три царства, останнім з яких мало бути царство свободи, що знаходиться під знаком святого духу. По суті він виступив проти церковного

вчення, що прийняло концепцію Августина про утвердження Града Божого на Землі, яке вже здійснилося, і знову увів у християнство архаїчний міф про загальне повернення. Це вчення калабрійського монаха мало несподівані та далекоюсяжні наслідки, багато у чому посприявши зміні світоглядної парадигми та утвердженню нових модерних культурних практик.

Так, у XVI столітті в Англії народні проповідники лолларди ("бідні священики") знаходили в Євангелії виправдання соціального протесту. Проповіді Джона Болла і лоллардів, які в певній мірі підготували повстання Уота Тайлера, виражали інтереси бідніших верств населення. Лолларди із вчення церкви про рівність перед Богом вивели ідею громадянської рівності, а такі з них, як Джон Болл, – ідею майнової рівності.

Отже, мілленаризм епохи Реформації, багато в чому залишаючись феноменом релігійного світогляду, все ж таки готував появу на світ "Утопії" Томаса Мора. В історії філософії склалося традиційне уявлення про останнього, як про моралізуючого гуманіста, який модернізував ідеї Платона про ідеальну державу. Проте, якщо в часи Платона переважав міфологічний тип світоглядної свідомості, то утопія Томаса Мора викликала до життя нову культурну практику: проектування майбутнього. Вона написана вже в зовсім інших історичних умовах, коли в світогляді акцент зміщується до домінування світської свідомості. У Мора з'являється величезна кількість послідовників, які намагаються дати описання ідеальної держави. Якщо "Утопія" Мора була літературним твором, розповіддю про невідомо де існуючий ідеальний острів, то утопія Томаса Мюнцера, породжена соціальним конфліктом німецьких міст, де йому приходилося проповідувати, – це спроба організувати земний рай для простої людини. При цьому він пов'язував появу такого раю з повстанням проти існуючого соціального порядку. Таким чином, така середньовічна культурна практика як мілленаризм поступово трансформується в феномен утопії як проект освоєння майбутнього, як культурну практику, що на декілька століть стає домінуючою у модерній культурі Європи.

Якщо для Європи кінця XX століття мілленаризм – вже давно пройдений етап і викликає цікавість, головним чином, у істориків культури, то сучасні мілленаристські рухи для колишніх колоніальних народів – достатньо злободенна тема. Мілленаристські рухи можна розглядати як розвиток архаїчного сценарію періодичних оновлень світу у межах архаїчного розуміння аксіосфери суспільства. В ньому майже завжди є прямий або непрямий вплив есхатології. Ці рухи часто є антизахідними, хоча їх учасників приваблюють західні цінності. Мілленаристські рухи починаються релігійними діями профетичного типу (профетичний – від французького *prophétique* – той, що має відношення до пророка), але продовжуються політичними цілями. Таким чином, мілленаризм стає культурною практикою та характерною рисою розвитку світоглядної свідомості різних народів.

Наприкінці XX століття в "західному" світі немає нічого, що можна порівняти з мілленаристською вірою. Однак, деякі культурні феномени на Заході є і зараз досить актуальними. На початку століття в пластичних мистецтвах, а згодом і в літературі, театрі та музиці відбуваються радикальні зміни. Це більш, ніж руйнування, це – спрага звернення до хаосу, намагання знову почати історію мистецтва з нуля. Для багатьох сучасних художників руйнування пластичної мови – тільки перша стадія більш складного процесу перетворення світу. В цьому відношенні погляди багатьох сучасних художників співпадають з поглядами примітивів. Вони не заперечують мистецтва як такого, але сприяють руйнації попереднього світу мистецтва, щоб на його місці створити інший світ. Слід зауважити, що митці часто густо випереджають на одне-два покоління процеси в соціальному і культурному житті.

З другої половини XVII століття, після Англійської буржуазної революції, мілленаризм у Західній Європі вже втрачає свою здатність запалювати маси і випадає на долю всіляких сект. На перший план висувається гуманістичне світосприйняття, яке склалося в епоху Відродження та особливо яскраво виявилось в ранньомодерній європейській культурі. Світоглядною основою для культурних практик Модерну стає філософський раціоналізм, віра в безмежні можливості людини, яка не має потреби в надприродній допомозі та чудовому хіліастичному перетворенні земного буття. Увага людини переноситься на можливість все нових і нових досягнень. Так, з часів Френсіса Бекона існувала віра в те, що знання може та повинне приносити свої плоди на практиці, що люди, які використовують знання, можуть змінити на краще умови життя. Ф. Бекон поставив завдання знайти шлях до удосконалення суспільного устрою в утопії "Нова Атлантида". Саме наука, за глибоким переконанням Френсіса Бекона, змінить умови людського життя, тому що вона є тим інструментом, що сконструйований з метою досягнення прогресу. Він мріяв про такий суспільний устрій, при якому методи експериментування в усіх галузях буття приведуть до добробуту соціуму. З ім'ям Френсіса Бекона пов'язана нова інтелектуальна атмосфера. Він дослідив функцію науки в суспільному бутті. Завдяки досягненням наукового прогресу, людство бажає усунути всі суперечності життя, зробивши його гармонійним. Поступово наука стає домінуючою формою суспільної свідомості. Корені цієї теорії прогресу підготували раціоналістичний оптимізм XVIII століття та лягли в основу докорінної зміни аксіосфери за доби Просвітництва.

Отже, значний розвиток утопічних ідей приносить вік Просвітництва. Міркуючи про те, що таке Просвітництво, І. Кант визначив його як уміння користуватися своїм розумом. Він характеризував основну рису епохи Просвітництва – її тверду, хоча часом і наївну віру в людський розум. Оптимізм Просвітництва базувався на необхідності звільнення розуму від традиційних уявлень, релігійних постулатів, моральних забобонів. Емансипація розуму вела до віри в можливість змін негуманного характеру людських відносин, трансформації політичної структури суспільства. Завдання епохи Просвітництва зводилися до перетворення людини в господаря своєї долі, завдяки розвитку та розповсюдженню наукових знань.

Які ж основні риси, що характеризують нову просвітницьку аксіосферу? Домінантою стає той факт, що традиція вже перестає бути останнім джерелом авторитету, і на її місці приходять розум. Таким чином, основна специфічна риса Просвітництва – це віра в можливість розуму, покликаною

забезпечити прогрес людства. Культ розуму ґрунтувався на пізнанні та перетворенні світу, поступовому покращення умов матеріального і духовного життя людства. В цей період виникають ідеї захисту невід'ємних природних прав людини і громадянина, боротьби проти станових привілеїв та тиранії, релігійної стриманості, критики марновіровств, втілених в релігіях. Ключовою ідеєю оптимістичної епохи Просвітництва була ідея прогресу. В основі направленою в майбутнє вектору духовного, матеріально-го та політичного прогресу покладено конструктивно-критичне застосування розуму. Якщо в XVII столітті розум – це територія вічних істин, він відкриває для людини царство, що осягається, то для доби Просвітництва розум сприймається не стільки як володіння, скільки як завоювання. Завдяки роботі розуму осягається істина та народжується духовне багатство особистості. У XVIII столітті однією з найважливіших функцій розуму визнається його здібність встановлювати зв'язки-детермінації, що відкривають можливість аналізувати ідеї та зводити їх до досвіду. Розум вже не залежить від істини релігійного одкровення. Він стає критичним та емпіричним. Оригінальність мислення в цей період полягає в тому, що вперше перед розумом стоїть завдання не стільки пізнати, скільки вдосконалити світ і людину – це й стає відмінною рисою, що формує просвітницьку аксіосферу.

Просвітницький раціоналізм – світська течія, яка часто-густо з презирливим сарказмом ставиться до релігійних постулатів. Скептичний погляд на церкву – одна з головних відмінних рис Просвітництва, для якого характерна секуляризація думки. Але було би невиправданим схематично розуміти аксіосферу Просвітництва як атеїстичну. Просвітители визнавали безособове вище розумне начало. Але розуміли його не як істину релігійного вірування, а як істину розуму. Здібність розуму збагнути релігійні істини веде до заперечення необхідності релігійної обрядності священної історії. Все це оголошується наслідком марновіровства, нецтва, жаху. Звідси виникає специфічний характер релігійності в епоху Просвітництва, яка нерідко об'єднує віру та атеїзм. Звідси вимога оновлення релігії. Головним для аксіосфери Просвітництва є творче почуття впевненості в оновленні влаштування світу. Воно було покладено в основу великої кількості утопій, що як культурні практики домінували в цей історичний період. Утопіями епохи Просвітництва пронизані не тільки соціалістичні та комуністичні трактати цього часу, але й ідейний наслідок енциклопедистів і навіть популярні в той час романи про екзотичні держави. В суспільній свідомості віку Просвітництва переважала і так звана "прихована утопія", що проявлялася в міфі про зіпсованого цивілізацією дикуна, який розділяли Дені Дідро та багато інших просвітителів, в робінзонаді, у вченні фізиократів та навіть в теорії суспільного прогресу Тюрго і Кондорсе. Саме завдяки останнім ідеальне суспільство було перенесене в майбутнє. Утопічні теорії створювали як егалітарні утопії періоду Французької буржуазної революції Бабеф і Сен-Жюст, так і соціалістичні утопісти XIX століття Сен-Симон, Фур'є.

Поступово відбувається секуляризація світогляду, що бере свій початок у ранньому Модерні та приводить до появи такої досі невідомої риси світоглядної свідомості, якою був нігілізм. Слід зупинитися на його характеристиці, тому що він значно вплинув на розвиток аксіосфери модерного суспільства, на формування такої культурної практики як утопія. Так, у Ф. Ніцше нігілізм відбивається у тезі "Бог помер". Фактично Ніцше в тих словах виявляє зміну історичних типів світогляду, зміну в аксіосфері, коли релігія перестає домінувати, а християнський Бог втрачає повновладдя над сущим. Ф. Ніцше пов'язує з нігілізмом початок нової епохи. Нігілізм як риса нового світогляду міг з'явитися тому, що відбувався розпад колишньої системи цінностей. Він був викликаний до життя завдяки звільненню від минулих ціннісних орієнтацій для їх переорієнтації. В світоглядній свідомості вже немає потреби в системі цінностей ранішнього типу. Оскільки ідеали, закріплені в рамках теїзму, розвалюються, центральне місце в модерному світогляді посідає сама людина. Нігілізм не зупиняється на цьому і висуває як міру образ "надлюдини". На думку Ф. Ніцше, з поняттям "надлюдина" пов'язаний більш високий рівень розвитку людства, яке вже не задовольняється розумінням свого місця в попередній системі цінностей, тому в творі "Так казав Заратустра" він вигукує: "Ви вищі люди, – так підморгує чернь, – немає вищих людей, ми всі рівні, людина є людина, перед божеством ми всі рівні! Ви повстали лише з тих пір, як він лежить в могилі. Тепер тільки наступить великий полудень, тепер тільки вища людина зробиться господарем! ... Добре! Вперед! Ви вищі люди! Тепер лише описує коло гора людської майбутності. Тепер ми хочемо, щоб жила надлюдина" [9, 226].

На зміну релігійній вірі в модерній світоглядній культурі приходять віра в категорії розуму. Нігілізм був характерною рисою аксіосфери, яка виросла на ґрунті світогляду Модерну. В його основу була покладена антична традиція ставити людину як смисл та міру цінностей речей. Він з'явився внаслідок девальвації попередньої системи цінностей, невідповідності буття ідеалу та неможливості його досягнення. Поступово відбувається трансформація аксіосфери, що сягає ранньомодерних змін світоглядної парадигми. Виникає віра, що в гіршому із світів немає сенсу жити. А від неї залишається всього один крок до розуміння того, що цей гірший зі світів можна спробувати переробити за законами розуму. Це, як відомо, і є мета такої культурної практики як утопічний проект.

Аналізуючи характерні риси епохи Модерну та співставляючи місце в ній людини з античним її розумінням, Мартін Гайдеггер пише: "Тлумачачи рішення Протагора про людину як міру всіх речей "суб'єктивно", тобто так, буцімто всі речі залежать від людини як зображуючого їх "суб'єкта", ми переміщуємо грецький сенс речення в середину принципової метафізичної позиції, яка розуміє людину зовсім інакше, ніж греки. Саме новоевропейське визначення людини як "суб'єкта" також не є таким однозначним, як спокушало б вважати ходове вживання понять "суб'єкт", "суб'єктивність", "суб'єктивістський"... Subiectum – це латинський переклад та тлумачення грецького, що означає лежаче-в-основі, саме собою наперед вже передлежаче. Через Декарта та після Декарта "суб'єктом" стає в метафізиці виключно людина, людське "Я" стає тут рівнозначним сфері Я. ... Це перетворення і є початком нового мислення, через яке епоха стає новою, а наступний час – Новим часом" [10, 117-118].

У Новий час людина почала звільнятися від біблійно-християнської істини, даної в Одкровенні і церковному вченні, та шукала істину вже в розумі. Місце віри в спасіння зайняла віра у власні сили та свій розум. Людина пересвідчилася сама в собі як у щомому і стала вільною від віри в Одкровення. Реалізація свободи виявилася як сутнісна риса Нового часу.

Висновки та перспективи подальших розробок. Підсумовуючи вище зазначене, можна зробити наступні висновки.

Звільнення від ідеї спасіння безсмертної душі, яка міститься в релігійному християнському світогляді, призвела до того, що людина встановила на основі розуму своє призначення та покликання. Введений для себе закон виступає і у вигляді певним чином організованої соціальної дійсності, з якою ми зустрічаємося в такій культурній практиці, як утопія. Спроба створення нової соціальної дійсності стала можливою тому, що в новоєвропейській історії людина ставить себе в панівний стан та в усьому спирається тільки на саму себе і свій розум.

Такий поворот у світоглядній свідомості, у аксіосфері побічно підготовлений християнством з його цілеспрямованістю на спасіння, тому світський світогляд Нового часу часто тлумачать як секуляризацію християнства. У людини, що завдала міру щомому, ставлення до нього стає наступальним. Звідси виникає ідея покоріння щомого, ідея перетворення світу, що зробило можливою появу в Новий час проектів панування над щомим, зокрема утопії як культурної практики, яка не змогла сформуватися ні в межах міфологічної, ні в межах релігійної аксіосфери.

Отже, релігійний світогляд довгий час був панівним типом світогляду, але в ході історичного розвитку пріоритети змінилися, і духовна культура стала розвиватися в межах секуляризованого світського світогляду, на основі якого формувалася нова аксіосфера. З розвитком науки релігійний світогляд став все менш ефективним, та з'явилася загроза втрати цінностей, що виникли в рамках теїзму. Виникає абсолютно нова світоглядна система, заснована на науковому знанні та раціоналізмі, формується нова аксіосфера. Новий світогляд не тільки мав інтенцію на майбутнє, але й наважився мріяти про його зміну, що відобразилося у виникненні такої культурної практики, як утопія.

Сьогодні, на початку XXI століття, ми також відчуваємо значні трансформації у світоглядній свідомості людства, що формують нову аксіосферу, аксіосферу Метамодерну. Які її характерні риси, чим вона відрізняється від аксіосфери Модерну та Постмодерну – це завдання для наступних наукових розвідок.

Література

1. Шинкарук В.И. Духовная культура – человек – искусство. Искусство в мире духовной культуры. Київ: Наукова думка, 1985. С. 9 – 29.
2. Легенький Ю.Г. Мир как культура. Культура как мир (очерки дифференциальной культурологии). Київ: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2012. 488 с.
3. Розова Т.В. Утопия как социокультурный феномен. Одесса: Астропринт, 1996. 182 с.
4. Чорна Л.В. У пошуках ідеалу: Монографія. Київ: Освіта України, 2016. 508 с.
5. Балух В.О., Коцур В.П. Ранньомодерна Європа. Чернівці: Наша книга, 2016. 704 с.
6. Культурні практики і культурна політика. Актуальні питання соціокультурної модернізації в Україні : аналітична доповідь Національного інституту стратегічних досліджень. Київ, 2012. 163 с.
7. Копієвська О. Культурна функція держави в контексті національного державотворення. Монографія. Київ: НАКККіМ, 2010. 271 с.
8. Розова Т.В., Чорна Л.В. Людина. Культура. Філософія (Проблема людини в європейській філософії). Київ-Одеса: Освіта України, 2015. 328 с.
9. Ницше Ф. Так говорил Заратустра: Произведения в двух томах. Москва: Наука, 1990.
10. Хайдеггер М. Европейский нигилизм. Время и бытие. Москва: Республика, 1993.
11. Денисюк Ж. З. Етнокультурні цінності в контексті трансформацій соціуму. Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. 2017. № 4. Київ: Міленіум. С.57–61.

References

1. Shinkaruk, V.I. (1985). Spiritual culture – man – art. Iskusstvo v mire dukhovnoi kultury. Kyiv: Naukova dumka [in Russian].
2. Legnenky, Yu.G. (2012). The world as a culture. Culture as the world (essays of differential cultural studies). Kyiv: NPU imeni M.P. Drahomanova [in Russian].
3. Rozova, T.V. (1996). Utopia as a socio-cultural phenomenon. Odessa: Astroprint [in Russian].
4. Chorna, L.V. (2016). In search of the ideal. Kyiv: Osvita Ukrainy [in Ukrainian].
5. Baluch, V.O., Kotsur, V.P. (2016). Early Modern Europe. Chernivtsi: Nasha knyha [in Ukrainian].
6. Cultural practices and cultural policy. Topical issues of socio-cultural modernization in Ukraine (2012): analytical report of the National Institute for Strategic Studies. Kyiv [in Ukrainian].
7. Kopievska, O. (2010). The Cultural Function of the State in the Context of National State Creation. Kyiv: NAKKKiM [in Ukrainian].
8. Rozova, T.V., Chorna, L.V. (2015). Man. Culture. Philosophy (The Problem of Man in European Philosophy). Kyiv-Odesa: Osvita Ukrainy [in Ukrainian].
9. Nietzsche, F. (1990). So spoke Zarathustra. Moskva: Nauka [in Russian].
10. Heidegger, M. (1993). European Nihilism. Time and Being. Moskva: Respublika [in Russian].
11. Denysyuk, Z. (2017). Ethno-cultural values in the context of social transformations. Visnyk Natsionalnoi akademii kerivnykh kadrov kultury i mystetstv. Kyiv: Millenium, 4, 57–61 [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 06.02.2018 р.

ЗМІСТ

Культурологія

Гончарова О. М.	Твори українських художників і скульпторів другої половини XIX – першої половини XX ст. у зібраннях провідних художніх музеїв США3
Биркович Т. І.	Intellectual property in the paradigm of the sociocultural development of a society [Інтелектуальна власність у парадигмі соціокультурного розвитку суспільства]8
Більченко Є. В., Чурпіта Г. В.	Плагіат у контексті міждисциплінарного підходу: діалог юридичної та культурологічної парадигм11
Гоцалюк А. А.	Роль саморегулювання у формуванні інноваційної культури16
Колесник О. С.	The historiosophy of Guy Ritchie’s Sherlock Holmes dylogy [Історіософія у ділогії Гая Річі про Шерлока Холмса]21
Личковах В. А.	Семіотика українського та польського авангарду в світлі ідей Львівсько-Варшавської філософської школи (Семіотичні паралелі художньої образності українського та польського авангарду (стаття друга))25
Розова Т. В., Чорна Л. В.	Трансформація аксіосфери та утопія як культурна практика раннього Модерну32
Смоліна О. О.	Poetics of culture as a cultural studies problem area [Поетика культури як проблемна галузь культурологічних досліджень]37
Степанова О. А.	Трансформації християнської етики початку XXI століття41
Яковлев О. В.	Сучасне соціокультурне проектування у національному часопросторі культури47
Карпенко О. В., Наместнік В. В.	Digital culture: social essence and communicational constituents [Цифрова культура: соціальна сутність та комунікативні складові]51
Конта Р. М., Козлов М. В.	Традиційна культура українського народу в науковій спадщині Зенона Кузелі: історіографія55
Мазур Т. В., Мищак І. М.	Основні напрями нормопроєктувальної діяльності Міністерства культури України у сфері охорони культурної спадщини62
Маслак В. І., Василенко Д. П.	The practice of using interactive multimedia installations in museum activity [Практика використання інтерактивних мультимедіа інсталяцій у сфері музейної справи]67
Наумкіна С. М., Груєва О. В.	Флешмоб як спектакулярний видовищно-ігровий різновид політичного акціонізму71
Сабадаш Ю. С., Нікольченко Ю. М.	Альбрехт Дюрер у мистецькій парадигмі німецького гуманізму76
Шинкарук В. Д., Салата Г. В., Данилова Т. В.	Дихотомія "культура–цивілізація" в англо-американському і західноєвропейському науковому дискурсі82
Бровенко Т. В., Антоненко А. В.	Food design as the actual direction of the interdisciplinary researches [Фуд дизайн як актуальний напрям міждисциплінарних досліджень]88
Виткалов С. В.	Регіональний сільський клуб і проблеми його подальшого функціонування92
Гарбадин А. С.	Візуалізація та інтерпретація політичної етики у кіно97
Івашків Ю. Д.	Соціокультурна сфера України: децентралізація у контексті реалізації стратегії сталого розвитку102
Ковальов Є. А., Іванюк О. Л.	Фортифікаційні пам’ятки у соціокультурному контексті: європейські тренди (ранній Новий час та XIX ст.)105

Кушнарьов І. В.	Anti-corruption values in the system of British political axiosphere [Антикорупційна культура у системі британської аксіосфери]	109
Любченко О. М.	Садово-паркова культура Античної Греції у контексті дозвіллевих трансформацій	113
Плецан Х. В.	Формування професійних компетенцій фахівця-туризмознавця в умовах пошуку нової парадигми в соціокультурному середовищі	118
Руденко С. Б.	Проблема розуміння концепції "Уявного музею" Андре Мальро	124
Сягровець В. А.	Правова культура католицьких церковних судів	129
Тормахова А. М.	Глобалізація та транскультурація у музичній культурі ХХ-ХХІ ст.	134
Трач Ю. В.	Теоретичні аспекти вивчення ідентичності у віртуальних спільнотах	138
Шевченко Л. О., Олійник І. В.	Florisms and their symbolic representation in spanish folk poetry [Флоризми та їх символічна репрезентація в іспанській фольклорній поезії]	143
Булгакова Н. В.	Культурний ландшафт як об'єкт туристського інтересу	148
Красовський С. О.	Комунікативний потенціал міжнародного туризму: культурна інтеграція та ідентифікація	153
Сидоровська Є. А.	Regarding understanding the relationship between creativity and lifeworld of a human [До розуміння співвідношення творчості та життєвого світу людини]	157
Чумаченко М. О.	The role of the light and darkness mythologem in the mechanism of the christian religious tradition continuity [Роль міфологеми світла і темряви у механізмі спадкоємності християнської релігійної традиції].....	164

Мистецтвознавство

Бермес І. Л.	Аналіз і типологізація епістолярію Соломії Крушельницької	169
Безручко О. В.	Specificity of the use of memoir heritage in the scientific research of art historians and cultural specialists [Специфіка використання мемуарної спадщини в наукових дослідженнях мистецтвознавців і культурологів]	173
Карпов В. В., Сиротинська Н. І.	Medieval and contemporaneity world-visual and art parallels [Світоглядні та мистецькі паралелі середньовіччя і сучасності]	177
Слепцов О. С., Алі Алімадад Солтані	Прийоми та принципи організації інтер'єру сучасних торгово-розважальних комплексів	183
Білаш О. С.	Романтичні балети П. Чайковського у балетмейстерському прочитанні Валерія Ковтуна	189
Ванюга Л. С., Топорівська Я. В.	Theatrical-Artistic Reality in Ukraine in the Context of Socio-Cultural Transformations [Театрально-художня реальність в Україні в контексті соціокультурних трансформацій]	193
Васюта О. П.	Любомир Боднарук – репрезентант хорового мистецтва Чернігівщини другої половини ХХ – початку ХХІ століття: хорознавчий аспект	198
Вишотравка Л. І.	Героїко-романтичний балет "Лілея" Костянтина Данькевича у редакціях українських балетмейстерів: ХХ – початок ХХІ ст.	202
Громченко В. В.	The music for wind instruments solo at the epoch of classicism (for example Sonata a-moll for flute solo by K.F.E. Bach) [Музика для духових інструментів соло в епоху класицизму (на прикладі Сонати а-moll для флейти соло К.-Ф.-Е. Баха)]	206
Гутник І. М.	Місце та роль жіночого танцю у сценічному гопаку	211
Каблова Т. Б.	Integration in works of musical art, inspired by fine art [Інтегративність у творах музичного мистецтва, інспірованих живописом]	215

Казначеева Т. О.	A great dance form as a basis for drama contrast (through the example of the opera "Ivan Susanin" by M. Glinka) [Велика танцювальна форма як основа драматургічного контрасту (на прикладі опери "Іван Сусанін" М. Глінки)]	219
Косів Р. Р.	Твори автора намісних ікон 1698 р. іконостасу церкви з Устиянови Горішньої у контексті діяльності риботицького малярського осередку	224
Крипчук М. В.	Сценічний простір просто неба як складова сучасного театралізованого видовища	229
Медвідь Т. А.	Компетентнісні засади професійної підготовки майбутніх хореографів у класичному університеті	234
Одрехівський Р. В.	Українське національне відродження та розвиток мистецтва різьблення в Галичині: кінець XIX – початок XX ст.	239
Папченко В. П.	Взаємодія продюсера з учасниками музичного проекту	244
Пиж`янова Н.	Evolution of musical folklore in the territory of Ukraine in the IV millennium BC – mid. I millennium AD. [Еволюція музичного фольклору на території України: IV тис. до н. е. – середина I тис. н. е.]	249
Підлипська А .М.	Репертуар балетних театрів України та світу: порівняльний аналіз.....	253
Плахотнюк О. А.	Congress of the UNESCO international dance council in Lviv: significance and concept [Конгрес Міжнародної ради танцю ЮНЕСКО у Львові: значення та концепція]	258
Полюга В. В.	Феномен "геніальності" в мистецтві (синергетичні моделі)	262
Рижова О. О.	Дослідження ікони "Богородиця Одигітрія" (Троїце-Іллінська) з колекції Національного Києво-Печерського історико-культурного заповідника	266
Романчишин В. Г.	Свято як соціально-художнє явище: досвід опрацювання проблеми	270
Сідлецька Т. І.	The male vocal ensemble "Brevis" of Vinnytsia college of Culture and Arts named after M. D. Leontovych: its creativity and value for the development of vocal art of Vinnytsia region [Творча діяльність чоловічого вокального ансамблю "Бревіс" Вінницького училища культури і мистецтв ім. М. Д. Леонтовича та її значення для розвитку вокального мистецтва Вінниччини]	275
Сапак Н. В.	Меценатство як складова художнього життя півдня України: межа XIX – XX ст.	279
Сьомка С. В., Мораді Пур Омід	Формування дизайну інтер'єру житлових приміщень з енергозберігаючими технологіями	283
Тормахова В. М.	Особливості аранжування композицій з репертуару а capella гурту Pentatonix	290
Цивін М. Н.	STEM-підхід: інтерпретація у дизайн-освіті	294
Шаповал О. В.	Теоретичні проблеми вивчення творчості балетмейстера-постановника в історико-аналітичному аспекті	298
Шевченко Л. М.	Стильові парадокси виявлення українського ментального ліризму у музичній авторській творчості XIX-XX сторіч	303
Вінічук А. О.	Analysis of the interaction of artistic technologies in the theatrical and concert activity of Ukraine in the context of modern socio-cultural processes [Аналіз взаємодії мистецьких технологій у театральній і концертній діяльності України в контексті сучасних соціокультурних процесів]	309
Долеско С. В.	Sign-Symbolic nature of folk costume (on example of a belt) [Знаково-символічна природа народного костюма (на прикладі поясу)]	314

Сиваш І. О.	Етнодизайн як складова формування наукових уявлень про український національний стиль: початок ХХ століття319
Старшой О. В.	Розмовний жанр на естраді: феномен М. Жванецького324
Степанова О. Ю.	"Ausführliche theoretisch-praktisch Anweisung zum Piano-Forte" J. N. Hummel is in estimates and judgments of the scientists of the late 19th century ["Ausführliche theoretisch-praktisch nweisung zum Piano-Forte" I. N. Гуммеля в оцінках і судженнях вчених кінця ХІХ ст.]329

Відгуки. Рецензії. Повідомлення

Маркова О. М.	Рецензія на комплекс робіт "Теоретико-методологічна розробка та практичне впровадження ефективних технологій навчання і виховання культурно-мистецької сфери"335
Рощенко О. Г.	Рецензія на Комплекс робіт "Теоретико-методологічні розробки та практичне впровадження ефективних технологій навчання та виховання фахівців культурно-мистецької сфери"337
Станіславська К І.	Про небо і землю: роздуми вголос: рецензія на книгу Андрія Пучкова «Просто неба: київські нариси»342
Шульгіна В. Д.	Рецензія на 2-ге видання монографії Олександра Опанасюка "Інтенціональність у просторі культури: мистецтвознавчий, культурологічний та філософський аспекти"345
Кулиняк М. А., Мустафасєв Ф. М., Туріна О. А	Актуальні проблеми формування творчої особистості в контексті глобалізації європейської культури.....346

СОДЕРЖАНИЕ

Культурология

Гончарова Е. Н.	Произведения украинских художников и скульпторов второй половины XIX – первой половины XX вв. в собраниях ведущих художественных музеев США3
Быркovich Т. И.	Интеллектуальная собственность в парадигме социокультурного развития общества8
Бильченко Е. В. Чурпита А. В.	Плагиат в контексте междисциплинарного подхода: диалог юридической и культурологической парадигм11
Гоцалюк А. А.	Роль саморегулирования в формировании инновационной культуры16
Колесник Е. С.	Историософия в диалогии Гая Ричи о Шерлоке Холмсе21
Личковах В. А.	Семиотика украинского и польского авангарда в свете идей Львовско-Варшавской философской школы (Семиотические параллели художественной образности украинского и польского авангарда (статья вторая))25
Розова Т. В., Черная Л. В.	Трансформация аксиосферы и утопия как культурная практика раннего Модерна32
Смолина О. О.	Поэтика культуры как проблемная область культурологических исследований37
Степанова Е. А.	Трансформации христианской этики начала XXI века41
Яковлев А. В.	Современное социокультурное проектирование в национальном хронотопе культуры47
Карпенко А. В., Наместник В. В.	Цифровая культура: социальная сущность и коммуникативные составляющие51
Конта Р. М., Козлов Н. В.	Традиционная культура украинского народа в научном наследии Зенона Кузели: историография55
Мазур Т. В., Мищак И. Н.	Основные направления нормопроектировочной деятельности Министерства культуры Украины в сфере охраны культурного наследия62
Маслак В., Василенко Д.	Практика использования интерактивных мультимедиа инсталляции в сфере музейного дела67
Наумкина С. М., Груева А. В.	Флешмоб как спектакулярная зрелищно-игровая разновидность политического акционизма71
Сабадаш Ю. С., Никольченко Ю. М.	Альбрехт Дюрер в художественной парадигме немецкого гуманизма76
Шинкарук В. Д., Салата Г. В., Данилова Т. В.	Дихотомия "культура-цивилизация" в англо-американском и западноевропейском научном дискурсе82
Бровенко Т. В., Антоненко А. В.	Фуд дизайн как актуальное направление междисциплинарных исследований88
Выткалов С. В.	Региональный сельский клуб и проблемы его дальнейшего функционирования92
Гарбадин А. С.	Визуализация и интерпретация политической этики в кино97
Ивашкив Ю. Д.	Социокультурная сфера Украины: децентрализация в контексте реализации Стратегии устойчивого развития102
Ковалев Е. А., Иванюк О. Л.	Фортификационные памятники в социокультурном контексте: европейские тренды (раннее Новое время и XIX в.)105
Кушнарев И. В.	Антикоррупционная культура в системе британской аксиосферы109

<i>Любченко О. Н.</i>	Садово-парковая культура Античной Греции в контексте досуговых трансформаций	113
<i>Плецан К. В.</i>	Формирование профессиональных компетенций специалиста по туризму в условиях поиска новой парадигмы в социокультурной среде	118
<i>Руденко С. Б.</i>	Проблема понимания концепции "Воображаемого музея" Андре Мальро	124
<i>Сягровец В. А.</i>	Правовая культура католических церковных судов	129
<i>Тормахова А. Н.</i>	Глобализация и транскulturация в музыкальной культуре XX-XXI вв.	134
<i>Трач Ю. В.</i>	Теоретические аспекты изучения идентичности в виртуальных сообществах	138
<i>Шевченко Л. А., Олейник И. В.</i>	Флоризмы и их символическая репрезентация в испанской фольклорной поэзии	143
<i>Булгакова Н. В.</i>	Культурный ландшафт как объект туристского интереса	148
<i>Красовский С. А.</i>	Коммуникативный потенциал международного туризма: культурная интеграция и идентификация	153
<i>Сидоровская Е. А.</i>	К пониманию соотношения творчества и жизненного мира человека	157
<i>Чумаченко М. А.</i>	Роль мифологемы света и тьмы в механизме преемственности христианской религиозной традиции	164

Искусствоведение

<i>Бермес И. Л.</i>	Анализ и типологизация эпистолярия Соломии Крушельницкой	169
<i>Безручко А. В.</i>	Специфика использования мемуарного наследия в научных исследованиях искусствоведов и культурологов	173
<i>Карпов В. В., Сиротинская Н. И.</i>	Мировоззренческие и художественные параллели средневековья и современности	177
<i>Слепцов О. С., Али Алимадад Солтани</i>	Приемы и принципы организации интерьера современных торгово-развлекательных комплексов	183
<i>Белаш О. С.</i>	Романтические балеты П. Чайковского в балетмейстерском прочтении Валерия Ковтуна	189
<i>Ванюга Л. С., Топоривская Я. В.</i>	Театрально-художественная реальность в Украине в контексте социокультурных трансформаций	193
<i>Васюта О. П.</i>	Любомир Боднарук - репрезентант хорового искусства Черниговщины второй половины XX - начала XXI века: хороведческий аспект	198
<i>Вышотравка Л. И.</i>	Героико-романтический балет "Лилея" Константина Данькевича в редакциях украинских балетмейстеров XX – начала XXI вв.	202
<i>Громченко В. В.</i>	Музыка для духовых инструментов соло в эпоху классицизма (на примере Сонаты a-moll для флейты соло К.-Ф.-Э. Баха)	206
<i>Гутник И. Н.</i>	Место и роль женского танца в сценическом гопаке	211
<i>Каблова Т. Б.</i>	Интеграция в произведениях музыкального искусства, вдохновленных изобразительным искусством	215
<i>Казначеева Т. А.</i>	Большая танцевальная форма как основа драматургического контраста (на примере оперы "Иван Сусанин" М. Глинки)	219
<i>Косив Р. Р.</i>	Произведения автора наместных икон 1698 г. иконостаса церкви из Устияновой Верхней в контексте деятельности рыботицкого иконописного центра	224
<i>Крипчук Н. В.</i>	Сценическое пространство под открытым небом как составляющая современного театрализованного зрелища	229
<i>Медвидь Т. А.</i>	Компетентностные основы профессиональной подготовки будущих хореографов в классическом университете	234

Одрехивский Р. В.	Украинское национальное возрождение и развитие искусства резьбы в Галичине (конец XIX – начало XX века)	239
Папченко В. П.	Взаимодействие продюсера с участниками музыкального проекта	244
Пыжьянова Н.	Эволюция музыкального фольклора на территории Украины в IV тыс. до н. э. – сер. I тыс. н. э.	249
Пидлыпская А. Н.	Репертуарная политика балетных театров Украины и мира: сравнительный анализ.....	253
Плахотнюк А. А.	Конгресс Международного совета танца ЮНЕСКО во Львове: значение и концепция	258
Полюга В. В.	Феномен “гениальности” в искусстве (синергетические модели)	262
Рыжова О. О.	Исследование иконы “Богородица Одигитрия” (Троице-Ильинская) из коллекции Национального Киево-Печерского историко-культурного заповедника	266
Романчишин В. Г.	Праздник как социально-художественное явление: опыт проработки проблемы	270
Сидлецкая Т. И.	Творческая деятельность мужского вокального ансамбля “Бревис” Винницкого училища культуры и искусств им. Н. Д. Леонтовича и ее значение для развития вокального искусства Винниччины	275
Сапак Н. В.	Меценатство как составляющая художественной жизни юга Украины: рубеж XIX–XX в.	279
Семка С. В., Моради Пур Омид	Формирование дизайна интерьера жилых помещений с энергосберегающими технологиями	283
Тормахова В. Н.	Особенности аранжировки композиций из репертуара a capella группы Pentatonix	290
Цивин М. Н.	STEM-подход: интерпретация в дизайн-образовании	294
Шаповал Е. В.	Теоретические проблемы изучения творчества балетмейстера-постановщика в историко-аналитическом аспекте	298
Шевченко Л. М.	Стилевые парадоксы выявления украинского ментального лиризма в музыкальном авторском творчестве XIX–XX веков	303
Виничук А. О.	Анализ взаимодействия художественных технологий в театральной и концертной деятельности Украины в контексте современных социокультурных процессов	309
Долеско С. В.	Знаково-символическая природа народного костюма (на примере пояса)	314
Сиваш И. О.	Этнодизайн как составляющая формирования научных представлений о украинском национальном стиле в начале XX века	319
Старшой А. В.	Разговорный жанр на эстраде: феномен М. Жванецкого	324
Степанова О. Ю.	“Ausführliche theoretisch-praktisch Anweisung zum Piano-Forte” И. Н. Гуммеля в оценках и суждениях ученых конца XIX в.	329

Отзывы. Рецензии. Сообщения

Маркова Е. Н.	Рецензия на комплекс работ «Теоретико-методологическая разработка и практическое внедрение эффективных технологий обучения и воспитания культурно-художественной сферы»	335
Рощенко Е. Г.	Рецензия на Комплекс работ «Теоретико-методологические разработки и практическое внедрение эффективных технологий обучения и воспитания специалистов культурно-художественной сферы»	337
Станиславская Е. И.	О небе и земле: размышления вслух: рецензия на книгу Андрея Пучкова «Под открытым небом: киевские очерки»	342
Шульгина В. Д.	Рецензия на 2-е издание монографии Александра Опанасюка “Интенциональность в пространстве культуры: искусствоведческий, культурологический и философский аспекты”	345
Кулиняк М. А. Мустафаев Ф. М. Турина О. А	Актуальные проблемы формирования творческой личности в контексте глобализации европейской культуры.....	346

CONTENTS

Culturology

Goncharova O.	Artworks of Ukrainian artists of the second half of XIX – the first half of XX centuries in the collections of leading American Art museums3
Byrkovykh T.	Intellectual property in the paradigm of the sociocultural development of a society8
Bilchenko Ye., Churpita A.	Plagiarism in the context of an interdisciplinary approach: a dialogue of legal and cultural science paradigms11
Gotsaliuk A.	The role of self-regulation in the formation of innovation culture16
Kolesnyk O.	The historiosophy of Guy Ritchie’s Sherlock Holmes dylogy21
Lychkovakh V.	Semiotics of Ukrainian and Polish waggard in the light of the ideas of the Lvvivsk-Warsaw philosophical school Semiotic parallels of artistic imagery of Ukrainian and the Polish avant-garde (Article 2)25
Rozova T., Chorna L.	The Transformation of the Axisosphere and Utopia as a Cultural Practice of the Early Modern32
Smolina O.	Poetics of culture as a cultural studies problem area37
Stepanova O.	Transformation of the Christian ethics of the beginning of the XXI century41
Yakovlev O.	Modern Socio-cultural Projecting in a National Chronotope of Culture47
Karpenko O., Namestnik V.	Digital culture: social essence and communicational constituents51
Konta R., Kozlov M.	Traditional Culture of the Ukrainian People in the Scientific Heritage of Zenon Kuzelya: Historiography55
Mazur T. Myshchak I.	The main directions of normative drafting activity of the Ministry of Culture of Ukraine in the cultural heritage protection sphere62
Maslak V., Vasylenko D.	The practice of using interactive multimedia installations in museum activity67
Naumkina S., Hruieva O.	Variability of modern political flash mobs (political mobs)71
Sabadash Ju., Nikolchenko Jo.	Albrecht Durer in the artistic paradigm of the German humanism76
Shynkaruk V., Salata H., Danylova T.	The dichotomy “culture – civilization” in the Anglo-American and Western European scientific discourse82
Brovenko T., Antonenko A.	Food design as the actual direction of the interdisciplinary researches88
Vitkalov S.	Regional agricultural club and problems of his further functioning92
Garbadyn A.	The cinematography art as a field of visualization and interpretation of political ethics97
Ivashkiv Yu.	Socio-cultural sphere of Ukraine: the decentralization in the context of the implementation of the Strategy of the Sustainable Development102
Kovalov Ye., Ivaniuk O.	Fortification monuments in the socio-cultural context: European trends (early modern times and the 19th century)105
Kushnarov I.	Anti-corruption values in the system of British political axiosphere109
Lubchenko O.	The garden and park culture of ancient Greece in the context of the leisure transformations113
Pletsan Kh.	Formation of professional competence of a specialist of tourism in the search for a new paradigm in the socio-cultural environment118

Rudenko S.	The problem of understanding the concept of Andre Malraux's "Imaginary museum"	124
Syagrovets V.	The Legal Culture of the Catholic Ecclesiastical Courts	129
Tormakhova A.	Globalization and transculturation in musical culture of the XX-XXI centuries	134
Trach Ju.	Theoretical aspects of identity research in virtual communities	138
Shevchenko L., Oliinyk I.	Florisms and their symbolic representation in Spanish folk poetry	143
Bulgakova N.	Cultural landscape – object of tourism interest	148
Krasovskyi S.	The communicative potential of international tourism: cultural integration or identification?	153
Sydorovska Ye.	Regarding understanding the relationship between creativity and lifeworld of a human	157
Chumachenko M.	The role of the light and darkness mythologem in the mechanism of the Christian religious tradition continuity	164

Art Criticism

Bermes I.	Analysis and typology of Solomiya Krushelnytska's epistolary genre	169
Bezruchko O.	Specificity of the use of memoir heritage in the scientific research of art historians and cultural specialists	173
Karpov V., Sytynska N.	Medieval and contemporaneity world-visual and art parallels	177
Sleptsov O., Ali Alimadd Soltani	Methods and principles of interior organization of modern trade entertainment complexes	183
Bilash O.	Romantic ballets of Petro Chaikovskiy in a representation of Valeriy Kovtun	189
Vaniuha L., Toporivska Ya.	Theatrical-Artistic Reality in Ukraine in the Context of Socio-Cultural Transformations	193
Vasyuta O.	Liubomyr Bodnaruk – the representative of the choral art of Chernihivshchyna (Ukraine) of the second half of the XXth and the beginning of the XXI century: the cognitive aspect	198
Vyshotravka L.	Heroic romantic ballet "Lileya" by Kostyantyn Dankevich in the redactions of Ukrainian choreographers of XX-early XXI centuries	202
Hromchenko V.	The music for wind instruments solo at the epoch of classicism (for example Sonata a-moll for flute solo by K.F.E. Bach)	206
Gutnyk I.	Place and role of women dance in stage gopak	211
Kablova T.	Integration in works of musical art, inspired by fine art	215
Kaznacheieva T.	A great dance form as a basis for drama contrast (through the example of the opera "Ivan Susanin" by M. Glinka)	219
Kosiv R.	Works of "The Author of the 1698 Sovereign Tier Icons of the Iconostasis From the Ustyianova Horishna Church" in the Context of the Activities of the Iconpainting Centre in Rybotychi	224
Kripchuk N.	Acting open-air space as a component of the contemporary theatrical show	229
Medvid T.	Competent principles of future choreographers' professional training in classical university	234
Odrekhyvskyi R.	Ukrainian national revival and development of the carving art in Galicia (the end of 19 – the beginning of 20 century)	239

Papchenko V.	Interaction of the producer with the participants of the musical project	244
Pyzhianova N.	Evolution of musical folklore in the territory of Ukraine in the IV millennium BC – mid. I millennium AD	249
Pidlypska A.	Repertoire of ballet theaters of ukraine and the world: comparative analysis..	253
Plakhotnyuk A.	Congress of the UNESCO international dance council in Lviv: significance and concept	258
Poliuha V.	The phenomenon of “genius” in the art (synergetic models)	262
Ryzhova O.	Research of the icon “The Virgin of Odigitria” (Trinity Saint Elijah) from the collection of the National Kyiv-Pechersk Historical and Cultural Reserve	266
Romanchyshyn V.	Holiday as a social and artistic phenomenon: the experience of working out the problem	270
Sidletska T.	The male vocal ensemble "Brevis" of Vinnytsia college of Culture and Arts named after M. D. Leontovych: its creativity and value for the development of vocal art of Vinnytsia region	275
Sapak N.	Philanthropy as Component of Artistic Life OF Southern Ukraine at the XIX-XX Centuries	279
Sjomka S. Omid Moradi Pur	Forming design interior housing houses with energy saving technologies	283
Tormakhova V.	Features of arrangements of songs from the repertoire of a capella band Pentatonix	290
Tsyvin M.	STEM-approach: interpretation in design education	294
Shapoval O.	Theoretical problems of studying the choreographer-director work in the historical and analytical aspect	298
Shevchenko L.	Stylistic Paradoxes of the Discovery of the Ukrainian Mental Lyricism in Music Author's Creative Activity of the XIX-XX Centuries	303
Vinichuk A.	Analysis of the interaction of artistic technologies in the theatrical and concert activity of Ukraine in the context of modern socio-cultural processes	309
Dolesko S.	Sign-Symbolic nature of folk costume (on example of a belt)	314
Sivash I.	Ethic-design as a composition formation of scientific concepts on Ukrainian national style at the beginning of the 20th century	319
Starshoi O.	Conversational genre on the stage: the phenomenon of M. Zhvanetsky in the context of the standup formation	324
Stepanova O.	"Ausführliche theoretisch-praktisch Anweisung zum Piano-Forte" J. N. Hummel is in estimates and judgments of the scientists of the late 19th century	329

Reports. Reviews. Messages

Markova O. M.	Review of the complex of works "Theoretical and methodological development and practical implementation of effective technologies for training and education of the cultural and artistic sphere"	335
Roshchenko O. G.	Reviews Complex of works "Teoretiko-methodological workings out and practical introduction of effective technologies of training and education of professionals in culture and art sphere"	337
Stanislavska K. I.	About the heavens and the earth: reflections aloud: Review of the book by Andriy Puchkov's book "In the Open Air"	342
Shulgina V. D.	Review on the 2nd edition of the monograph of Oleksandr Opanasiuk "Intensionality in the cultural space: art studies, culturological and philosophical aspects"	345
Kulinyak M.A. Mustafayev F. M. Turina O. A.	Essential problems of creative personality formation in the context of European culture globalization	346

Наукове видання

ВІСНИК

НАЦІОНАЛЬНОЇ
АКАДЕМІЇ
КЕРІВНИХ
КАДРІВ
КУЛЬТУРИ
І МИСТЕЦТВ

NATIONAL
ACADEMY OF
MANAGERIAL
STAFF OF
CULTURE
AND ARTS
HERALD

Щоквартальний науковий журнал
Quarterly Journal

2'2018

Редактор

Редагування англomовних статей,
анотацій і транслітерації

Комп'ютерна верстка

І. Ю. Вільчинська

*Л. В. Андерсон
А. В. Петренко*

С. І. Супруненко

Адреса редакції: 01015, м. Київ, вул. Лаврська, 9, корп. 11, кім. 204; тел.: (044) 280-21-93,
e-mail: nauka@dakkim.edu.ua

Здано до набору 24.04.2018. Підп. до друку 24.04.2018. Формат 60x84 ¹/₈.
Папір офсетн. № 1. Друк офсетний. Умов. арк. 41,38. Облік.-вид. арк. 48,29. Наклад 300 прим.

Видавництво "Міленіум"

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до державного реєстру видавців, виготівників,
розповсюджувачів видавничої продукції
ДК № 535 від 19.07.2001 р.

м. Київ, вул. Фрунзе, 62-в, оф. 12
Тел./факс (044) 501-52-49
E-mail: info@millennium.net.ua
www.millennium.net.ua